

Studiebesök vid Arboga Robotmuseum

Onsdagen den 5 oktober 2022 mötte oss Arboga med dis och duggregn. Oss, det var 6 veteraner ur FOI, en veteran ur FMV samt en medföljande (fd Saab); samtliga hade på ett eller annat sätt arbetat med de robotar och stridsledningssystem som finns i muséet. Vi möttes av två fantastiskt välinformerade och entusiastiska guider, Antero Timofejeff och Anders Johnsson, som till morgonkaffet informerade om Robothistoriska föreningen som driver muséet. Man är 120 medlemmar, varav 14 är aktiva i att guida och underhålla samlingen. Trots en årshyra på 400 tusen så klarar man sig, dels för att man ingår i Sveriges militärhistoriska museer, dels för att man får stöd av kommunen, Saab och en lokal företagare. Muséet innehåller idag 37 olika robotar från samtliga försvarsgrenar samt flyginstrument, simulatorer och stridsledningssystem. Det är mycket svårt att komplettera samlingarna, ty numera skrotas nästan allt därför att kunskap saknas om vad som är unikt och ekonomin får styra istället; t ex finns inget bevarat från fpl 39 Gripen A/B. Muséet äger i princip inga föremål eftersom allt måste gå via Flygvapenmuseum.

Visningen började med flyginstrumentering från bl a J22, SK60, fpl 29 (Tunnan), fpl 32 (Lansen), fpl 35 (Draken) och fpl 37 (Viggen). Vidare har man en Link-simulator som anskaffades under 1940-talet för att lära piloterna att flyga i mörker och dimma enbart med stöd av flyginstrumenten. Även en fullt fungerande Draken-simulator (helt komplett med olika vapen och allt utom g-dräkten), finns och den flög en av deltagarna efteråt. I Rb 70 simulatoren kan man träna sig i att styra laserstrålen mot ett mål under anflygning.

Vi gick därefter vidare till den stora robohallen och bekantade oss med olika robotar, även sådana som fortfarande används t ex RBS 15, Rb 99 (Amraam) och RBS 56 (Bill). Flygvapnets attack- och jaktrobotar dominerade, följt av olika luftvärnsrobotar samt marinens kust- och sjömålsrobotar. Även armén representerades i form av några pv-robotar. Av stort intresse var flera olika försöksrobotar som aldrig kom i produktion samt Sveriges enda V1 från andra världskrigets Nazityskland.

Under besöket i STRIL-rummet vi fick en ordentlig genomgång av hur en stridsledningscentral fungerade under kalla kriget. Man fick en kuslig förnimmelse av att verkligen sitta i en ledningscentral när ljuset släcktes och inspelade radarbilder och radiotrafik presenterades på skärmar och i högtalare.

Besöket avslutades över en kopp kaffe och med vädjanden från muséet om att bidra med eventuella instrument, annan hårdvara och manualer som vi kan ha i våra gömmor. Man försöker så långt möjligt att se till att samtliga föremål är helt kompletta och fungerande, förutom förstås stridsdelar. Sammanfattningsvis ett mycket intressant och informativt besök till en mycket modest penning!

